

Корея в света

Съдържание

1. Увод
2. История
3. Икономически растеж
4. Приемане на демокрацията
5. Южна Корея на световната сцена

1. Увод

Република Корея (Южна Корея) заема южната половина на Корейския полуостров. На запад, от другата страна на Жълто море, се намира Китай. Япония се намира на изток, отвъд Източно море. Корейската Народно-демократична република заема северната половина от полуострова.

General

- Официално наименование: Република Корея
- Местоположение: между 38° и 33° с. ш. 126° и. д.
- Площ: 100,266 km² (2013)
- Столица: Сеул (9,926,000) (2013)
- Население: 50,220,000 (2013)
- Гъстота на населението: 501 души/km² (2013)
- Език: Корейски (Писменост: Хангъл)
- Религия: Будисти (22.8%), Протестанти (18.3%), Католици (10.9%), Други (1.1%), Атеисти (46.9%)
- Форма на управление: Президентска република
- Средни температури: от -2.5°C (януари) до 25.4°C (август)
- Знаме: *Тегънки*
- Национално цвете: *Хибискус*

Икономика

- БВП (номинален): US\$ 1,417 милиарда (2014)
- БВП на глава от населението (номинален): US \$28,101 (2014)
- БВП (ППС): US \$1,779 милиарда (2014)
- БВП на глава от населението (ППС): US \$35,277 (2014)
- БНД (номинален): US \$1,366 милиарда (2014)
- БНД на глава от населението (номинален): US \$27,090 (2014)
- БНД (ППС): US \$1,746 милиарда (2014)
- БНД на глава от населението (ППС): US \$33,620 (2014)
- Износ: US \$ 573 милиарда (2014)
- Внос: US \$ 526 милиарда (2014)
- Индекс на Джини: 31.1 (2011)
- ИЧР: 0.891 (15-та) (2013)
- Главни промишлени отрасли: Производство на полупроводници, Автомобилостроене, Корабостроене, Битова електроника, Мобилна телекомуникация, Металургия
- Парична единица: Уон (KRW, Korean Republic Won) (US \$1 = 1,060 won) (2014)

2. История

РАННА КОРЕЯ

Корейският полуостров е населен още от каменната ера. До идването на бронзовата епоха, заселниците вече са установили първата държава Кочосон (Стар Чосон). Корейците все още наричат създателя на Кочосон „Предтечата Тангун“. Според легендата, Тангун е син на мечка и Хуанун - сина на Небесния владетел, който слиза на земята от небето, за да живее с хората. Кочосон заема северните части на Корейския полуостров, както и голяма част от днешна Манджурия. Държавата се радва на дълги години просперитет преди да бъде унищожена от китайската династия Хан през 108г. пр.н.е.

ТРИТЕ КОРЕЙСКИ КРАЛСТВА

Три отделни кралства се борят за овладяването на полуострова между IV пр.н.е. и VIIв. сл.Хр.: Когурьо на север, Пекче на югозапад и Шила на югоизток. В последствие трите са обединени под владението на Шила през 676г. Следва дълъг период на мир, продължил до Хв., когато Шила отслабва и е принудена да се предаде на новото кралство Корьо през 935г. В периода на Обединена Шила изкуствата и науката се развиват изключително много, особено в сферите на будизма, архитектурата, астрономията, земеделието и литературата.

Религиите в Корея

Будизмът за първи път навлиза в Корея през Китай през 372г. сл.Хр. и бързо се възприема от корейските съзнание, култура и духовен живот. Будизмът е национална религия от периода на Трите кралства до периода на кралство Корьо. Династията Чосон (1392-1910) по-късно възприема конфуцианството като своя политическа доктрина.

Католичеството навлиза на полуострова в края на XVIIIв., а протестантството – в края на XIXв. Първоначално християните са подлагани на гонение от управляващите, но броят на вярващите продължава да се увеличава през късния XIXв. и ранния XXв. В наши дни около 30% от корейците считат себе си за християни. Въпреки това будизмът запазва популярността си в днешна Корея, а конфуцианството продължава да влияе върху социалните норми, особено на работното място. В Република Корея се практикуват свободно и множество други религии, включително и ислям.

КОРЬО И ЧОСОН

< Корьо >

Кралство Корьо е установено през 935г. след победата над Шила. Корьо

възприема будизма за своя национална религия и няколко великолепни произведения на будисткото изкуство са създадени точно през този период. Кралството поддържа отворена външна политика и по този начин държавата става позната сред чужденците като „Корея“. Управлението на Корьо трае около 470 години до идването на власт на династия Чосон в края на XIVв.

Трипитака Кореана

Трипитака Кореана е най-пълният препис на древния будистки канон в света. Издълбана върху 81,258 дървени плочки, тази обширна творба, завършена през XIIIв. по време на управлението на кралство Корьо, е създадена като молитва към Буда за защита от нападащите монголци. Всяка плочка съдържа приблизително по 320 китайски йероглифа от всяка страна. Общо близо 52 милиона йероглифа са издълбани с невероятна прецизност. На практика почти не се откриват грешки в цялата творба.

< Чикчи >

Чикчи е съкратеното заглавие на корейското будистко произведение *Антология на ученията на велики дзен монаси*, което е отпечатано в храма Хъндок през 1377г. по време на късната династия Корьо. Чикчи се смята за най-старата книга в света, отпечатана чрез използването на подвижен метален набор. Тя е публикувана 78 години преди 42-редовата Библия на Йохан Гутенберг, която е отпечатана около 1450г. Чикчи в момента се съхранява в отдела за ориенталски ръкописи на Националната библиотека на Франция. ЮНЕСКО го включва в програмата си „Световна памет“ през 2001.

< Чосон >

Династия Чосон е създадена през 1392г. от ген. И Сонг-гъе, който установява столицата ѝ в Ханян (днешен Сеул). Кралството съществува в продължение на 518 години, до колонизацията на Корея от Япония през 1910г. Чосон приема конфуцианството за своя държавна доктрина. Обществото е строго разделено на класи, на всяка от които съответства определено поведение. Държавните чиновници са назначавани според представянето си на конфуцианските държавни изпити. В средния период на династията държавата е опустошена от две японски инвазии, последвани от манджурско нашествие. В късния ѝ период са усъвършенствани земеделските методи и се развива търговията. Политическата стабилност е частично възстановена през XVIIIв., но в края на династията Корея е изправена пред множество външни заплахи, които довеждат до опустошителни борби за власт в началото на XXв.

Хангъл: корейската азбука

Крал Седжонг „Велики“ (упр. 1418–1450) е почитан като най-великият монарх в корейската история. Той съживява Чипхьонджон – държавната научно-изследователска организация, която успешно изобретява корейската азбука Хангъл през 1443 г. Благодарение на нея корейците могат да пишат, използвайки фонетично писмо, вместо дотогава използваните китайски йероглифи. Въпреки че в научните среди продължават да бъдат използвани китайските йероглифи, голяма част от литературата вече може да бъде написана по начин, достъпен до много по-голяма част от населението. Символите, представляващи гласните и съгласните са изключително логични и стегнати и могат да бъдат научени само за няколко часа. По тази причина Хангъл остава една от най-логичните писмени системи в света.

Историческите селища: Хахуе и Яндонг

Хахуе и Яндонг, две от най-известните исторически селища в Корея, са запазили силни родови линии от поколение на поколение в последните пет века. Сгущени сред природата и предлагащи невероятни гледки, тези две селища са съхранили начина на живот и традициите на семействата на конфуцианските учени. Те са обект на невероятен интерес и са безценни по отношение на запазването на историята и традициите на нацията. Двете селища влизат в списъка на ЮНЕСКО за световно наследство през 2010г.

РАЗДЕЛЕНИЕТ ПОЛУОСТРОВ

< Първомартенското движение >

Началото на модерната епоха не предвещава нищо добро за Корейския полуостров. С установяването на японския империализъм, Корея е анексирана от Япония през 1910 г. и корейският народ започва борбата за връщане на независимостта си.

На първи март 1919 г. Корейската декларация за независимост е обявена и подписана от 33-ма видни водачи на движението. Това довежда до общонародно въстание срещу японската окупация и политическа и въоръжена съпротива както вътре, така и извън държавата. В Шанхай е установено Временно правителство на Република Корея.

< Освобождение и война >

Полуостровът е освободен през август 1945г. след капитулацията на Япония в края на Втората световна война. Почти веднага се осъществява разделяне на полуострова по 38-ия паралел, когато съветски и американски войски пристъпват към разоръжаване на японската войска. Накратко, Корея става жертва на геополитиката, приклучена между две суперсили.

На 15 август 1948 г. южната част от полуострова се превръща в Република Корея

– независима нация с демократически принципи и свободен пазар. Под опеката на ООН, корейският народ избира народно събрание, което назначава д-р Сънгман И, лидер на движението за независимост, получил образованието си в САЩ, за първи президент на държавата.

В същото време на север е създадена Корейската народно-демократична република, оглавена от подкрепения от СССР Ким Ир Сен.

Разсекретени документи разкриват, че Северна Корея напада Южна на 25 юни 1950 г. с подкрепата на Съветския съюз. Това поставя началото на Корейската война, която бързо се превръща в международен конфликт.

Само за три дни Сеул е превзет от севернокорейските войски, а до август – и цяла Южна Корея, с изключение на Пусан – пристанищен град, разположен на югоизток – и околностите му.

Съвета за сигурност на ООН бързо се съгласява да окаже помощ на Южна Корея, изпращайки войски и медицински персонал от повече от 21 държави членки. След вече известният десант в Инчон на ген. Дъглас Макартър от 15 септември, южнокорейските войски и войските на ООН, предвождани от американците, успяват да отблъснат севернокорейските сили обратно до китайската граница. След достигането ѝ Китай се включва във войната, за да помогне на Северна Корея и силите на Южна Корея и Обединените нации са отново отблъснати на юг. На 4 януари 1951 г. Сеул отново попада в севернокорейски ръце.

Южнокорейските войски и силите на ООН, съставени главно от американски войски, успяват да отблъснат севернокорейските и китайските сили обратно до 38-ия паралел с много загуби и за двете страни. Освен множеството човешки жертви и социални катаклизми, е опустошен и целият полуостров. Разрушена е почти цялата инфраструктура, останала от времето на японското колониално господство.

Братоубийствената война приключва със сключването на примирие през юли 1953 г. Все още не е подписан мирен договор.

Преди войната САЩ и бившият Съветски съюз установяват граница по 38-ия паралел. След войната близо до старата граница е създадена нова, наречена Военна демаркационна линия. Тя е обградена от широка 4 километра демилитаризирана зона, която се използва като буфер за строго пазената граница между двете Кореи. Днешното население на Република Корея е около 50 милиона души, докато КНДР има 25-милионна популация.

3. Икономически растеж

Под ръководството на президент Пак Чонгхи, който управлява от 1961 до 1979, Южна Корея усвоява водена от държавата, експортно-ориентирана политика за постигане на икономически напредък. На президент Пак основно се приписва оповестяването на икономическия обрат, известен като "чудото на река Хан". Неговият петгодишен план да стимулира икономическото развитие бил в полза на големите корпоративни фирми, наблягал върху разширяването на заетостта и увеличил конкурентоспособността на Южна Корея.

Безпрецедентното ниво на икономически растеж на Южна Корея започва през ранната 1960, когато държавната политика се променя от индустриализация чрез заместване на вноса (ИЗВ) към експортно-фокусирана. Чрез експортно-ориентираната политика правителството подпомагало трудоемката лекопромишлена продукция като текстил и облекла, където Корея имала сравнително предимство.

През късните 1960 и 1970 фокусът отново се променя от леката към тежката промишленост с висока добавена стойност. Желязо, стомана, цветни метали, корабостроене, електроника и химическа продукция са изведени като най-значимите индустрии в надпреварата за икономически растеж.

През 1981 се набляга на проучване и развитие, а износът на технологии и електрически продукти се увеличава до към края на 80-те години. Няколко компании, включително Самсунг, Хюндай и днешните LG добиват световна известност чрез тази експортно-насочена политика, която продължава до началото на 90-те години. С подкрепата на правителството корейските конгломерати инвестират в капиталоемка тежка и химическа промишленост, докато правителството продължава да се фокусира върху индустриалната и социалната инфраструктура.

През 1970 е въведено движението "Семаъл" за мобилизиране на селското население и стимулиране на селскостопанския сектор. "Семаъл" означава "ново село". Тази кампания помага за развитието на селските райони и подобрява житейските условия на фермерите. По-късно се разраства до обслужване на промишлени инсталации и градски райони. Принципите на движението "Семаъл" са в последствие усвоени от други развиващи се райони, с които Южна Корея споделя своите знания и опит.

Водената от държавата, експортно-ориентирана стратегия за икономически растеж на Южна Корея е доказано успешна. Всъщност Южна Корея е единствената държава от Втората световна война насам, която се е превърнала от получател на чуждестранна помощ в дарител на такава в рамките на едно поколение. През 2014 Южна Корея е петият най-голям износител и седмият най-голям вносител в света.

КОИ ФАКТОРИ СА ПОВЛИЯЛИ ЗА ИКОНОМИЧЕСКИЯ РАСТЕЖ НА ЮЖНА КОРЕЯ?

Южна Корея постига забележителен икономически растеж благодарение на комбинация от силни лидери, добре обучени администратори, активни индустриалци и мотивирана работна сила. Амбициозните предприемачи откликват положително на стимулите на правителството за увеличение на износа и развитието на нови индустрии.

Конфуцианското наследство на Южна Корея поставя значителен акцент върху образованието, хармоничните лични взаимоотношения и синовния дълг към родители и предци. В зората на южнокорейската индустриализация почти всички корейски работници са били грамотни и са можели лесно да усвояват нови умения.

В същото време държавната отворена икономическа политика работи за усвояването на повече напреднали технологии от други страни. Чуждестранните инвестиции и високите вътрешни спестявания на Южна Корея помагат да се развие тежкопромишленият сектор, докато паричните преводи от южнокорейски работници отвъд океана също допринасят за общото икономическо развитие. Например голям брой южнокорейски миньори и медицински сестри са били изпратени да работят в Западна Германия от средата на 1960-те до късните 1970.

4. Приемане на демокрацията

Южнокорейците са били на първата линия в борбата за свободно и демократично управление. До 1933 в Южна Корея е било установявано цивилно ръководство, следващо успешни и свободни избори. От 60-те години страната е била управлявана от президента Пак Чонгхи а в следствие от бивши военни генерали..

Днес южнокорейските вестници и телевизионни станции могат да публикуват и излъчват различни мнения без страх от преследване. Интернет и социалните медии са навсякъде. Почти всеки южнокореец и особено младите хора активно използват съвременните форми за комуникация.

Силната южнокорейска икономика е изградена в период на подтискане на демокрацията в името на развитието. Именно това развитие по-късно спомага за постепенния преход към демокрация, на която южнокорейците се радват днес. И все пак, резкият икономически растеж създава социално и икономическо неравенство, а дискриминираните от неравната социална система спомагат за по-нататъшната демократизация да бъде по-зряла.

5. Южна Корея на световната сцена

Корея е била известна като "кралство-отшелник" в продължение на стотици години. Въпреки това търговия и емиграция винаги са били осъществявани до някаква степен на полуострова. Културните артефакти и древните записи ни информират, че в страната е протичал голям културен обмен, включително и масова миграция на племена от Китай, заселване на арабски търговци и азиатци от югоизтока. Всъщност шилската столица Кьонгджу в югоизточния ъгъл на полуострова е била най-източния терминал по Пътя на коприната, търговски път, свързващ азиатския континент с Европа.

В по-нови времена Южна Корея е затвърдила мястото си като важна част от световната общност.

Средностатистически, южнокорейският студент например, силно зависи от своя смартфон, за да общува с чуждестранни общности, да изучава английски или други чужди езици, да контактува със света.

В много аспекти електрокомуникацията е модерният еквивалент на Пътя на коприната. Южна Корея е една от най-напредналите нации в света по отношение на интернет достъп. Нейната информационна магистрала е широка и всеобхватна. Корейците споделят своите мисли, преживявания и знания с гражданите на света чрез комуникационни канали, добавяйки нов слой богатство към корейската култура, която се предава чрез поколенията.

В хода на историята културният обмен винаги е бил ключов елемент в международния контакт. Това важи и в днешния все по-взаимосвързан свят. С помитащата света Халлю (корейска вълна) южнокорейските поп песни (кей-поп), филми и телевизионни драми са събрали от цял свят отдадени последователи. Обратно, Южна Корея продължава да усвоява културни елементи от другите страни.

КОРЕЙСКОТО ЕЖЕДНЕВИЕ

Повечето корейци се обличат модерно. Традиционните корейски дрехи или ханбок се обличат при специални поводи като сватби и традиционни празници. Ханбокът се състои от късо елече и дълга рокля при жените и елек и широки панталони, вързани на глезените, при мъжете.

Типичното корейско ястие се състои от ориз, супа и кимчи (ферментирало зеле), и се яде с пръчици.

Корейската традиционна система за подово отопление се нарича ондол и се използва дори днес в модерните домове.

Жилищните комплекси са най-типичната форма за живеене при корейците, защото нивото на урбанизация е много високо.

Корейското традиционно бойно изкуство таекуондо още е популярно и днес е международно практикуван спорт.

THE ACADEMY OF
KOREAN STUDIES

**The Academy of Korean Studies
Center for International Affairs,
Division of Understanding Korea Project**

108° Research Complex(Munhyeongwan), The Academy of Korean Studies, 323
Haogae-ro, Bundang-gu, Seongnam-si, Gyeonggi-do, 13455, Republic of Korea

- Tel. (82) 31-739-9729
- Fax. (82) 31-739-9726

<http://www.ikorea.ac.kr/>